

Hibulu

Yaubada Natuna binei

¹ Odubona houga magomagouna tahaya tapuna po tapuna uyahinei Yaubada a baha tu bahapiko i welewelehi googata uyahihi ma hi ibaabaniyeya. ² Ma tauta ata houga uyahina naka anani kokoe, ma a bahahi i ibaabaniyehi Natuna uyahinei. Yaubada Natuna i inagani ipa ginouli atapuhi uyahihi ina taniwaga, odubona Natunana uyahinei ginouli atapuhi i iwawalihi. ³ Ma Yaubada a wasawasa Natuna i liyayahi, po tauna amana a dewa i lugogoni. Ma a baha wipoyanagei ginouli atapuhi hoi yada po hoi hipuli e woomomohihi. Ma ita apapoe ubeihi i hilage po i liyeuyeuta ma Yaubada Gegewahagana u awala hinebawana i duhuna.

Yesu ma tu winoyanoya mi yadena

⁴ Yaubada Natuna tu winoyanoya mi yadena atapuhi i gelagonihi po gowana Yaubada i weleweleya tu winoyanoya gowahi i haki lagonihi. ⁵ Matababana Yaubada ega houga gehouna tu winoyanoya mi yadena uyahihi ita baha ita pa,

‘Tam natuwe,

Amalai a kawainatunem,’

bo ega houga gehouna tu winoyanoya yadei uyahina ita baha ita pa,

‘Tam uyahiu una kawaiamana,

ma tau uyahim a kawainatuna.’

Geka bahahi naka Natuna tunawana binei i bahehi. ⁶ Hougana a Natututuwoaga i himihimila hopuniyai hoi hipuli ma i baha i pa,

‘Tu winoyanoya atapumi hoi yada apo uyahina ona polou.’

⁷ Ma tu winoyanoyahi ubeihi i ibaabani naka baha tapunei i pa,

‘Yaubada a tu winoyanoya i iwawalihi, hai nae mei to-gowa,

ma a tu bagibagi galenahi mei mayau alalatana.’

⁸ Ma Natuna binei i ibaabani i pa,

‘Tam Yaubada, om taniwaga ega anani kokoe.

Ma om digona dumadumalunei lawa e tanitani-wagehi.

⁹ Dewa dumadumaluna nugom i waya,

ma apapoe dewana om ani luhinidoodola.

Yaka tam Yaubada, ma om Yaubada amaka i Besinanam kaoha dumana uyahinei,

po om kaohana om lawa hai kaoha lata lagoni.’

¹⁰ Ma Yaubada a baha gehouna Natunana uyahina i baheya i pa,

‘Oo Guyau, hougatahatahayana uyahina tam hipuli u wiwawali,

ma ginouli atapuhi hoi yada nimomgei u dewahi.

¹¹ Ginoulihi atapuhi apo hina yababa, ma tam apo una memae,

ma ginouli atapuhi apo hina odubo

¹² po mei kaleko una pilihi po lupulu naka pite,

ma galenahi hina gunabuinihi

ma tam apega una gunabuininim,

apo una mewahaga.’

¹³ Yaubada tu winoyanoya gehouna uyahina ega ita baha ita pa,

‘U awala hinebawau una duhuna,

a sigana tu wigawiyem a houna hopunehi

aem u gaboulina.’

¹⁴ Ma tu winoyanoya mi yadena tauhi naka alugo wobagibagihia Yaubada i hounihi ipa hina haguta po tauta luyagohana ta wialoni.

2

Luyagohana Yaubada uyahinei

¹ Uyahinei baha ta noonolihi ipa tana inugohiyahiyawehi ma ega ipa tana ihalugena yababahi.

² Tu winoyanoya mi yadena Yaubada a baha lolowa googata hi welewelehi. Bahahi naka baha dumahi ma lawa hi tutulagonihi yaka hai apapoe mihahi hi tutuhagahi. ³ Inapa tauta luyagohana baneina ta wialoni ma ega ta genogeno yaka apo libahibahi ta tuhagaya, ega emoemotata ta lowo haleya. Luyagohana bahana ata Guyau Yesu Keliso i bahena tahaeya po a baha tu nonolina tauhi hi limoineya. ⁴ Ma Yaubada bahahi gasi i laimoinehi wekiwekilala po bagibagi wainugogoholahi po manini tapuhi po tapuhi uyahihiyei. Ma Alugo Woiyawa ani'mbenena i gutagutaya tauhi uyahihi Yaubada a nugotuhugei.

Tu wiluyagohanita a wiyuwa

⁵ A ibaabani uyahimi dobu wouna apo ta tutuhagaya binei naka Yaubada tu winoyanoya mi yadena apega hai taniwaga ina welehi dobuna uyahina. ⁶ Tamogi lawa gehouna apo ina weleya, babana Buka uyahina i baheya i pa,

'Yaubada ee, awai binei lawana e nugonugotuhuya?

Ma lawana moinana iyai po e gagalena iteteya?

⁷ Houga kuku hotana u houna hopuneya, tu winoyanoya u gaboulihi

ma u mulina wiwasawasa wotalagaena uyahinei u wotepani.

⁸ Ma ginouli atapuhi u loguna u hounihi po i tani-wagehi.'

Yaka a taniwagahi u hinehi apega awai gehouna ina memae. Ma lawana yohola ega ginouli atapuhi uyahihi

ita taniwaga. ⁹ Ma Yesu amaka ta galeya tauna i mehoppu houga kuku hotana tu winoyanoya u gaboulihi, ma u mulina a wiwasawasa wotalagaena anai wiyateyatena i tutuhagaya a wiyuwa ma a hilage uyahihiyei. Naka Yaubada a lunugotootogo uyahita, matababana Yesu hilage wiyuwana i wialoni ataputa ubeita.

¹⁰ Yaubada ginouli magomagouhi i iwawalihi tauna tunawana binei he memae, uyahinei nugonugona natunatuna ataputa ina weluwinita tauna a dobu waiwasawasana uyahina, po i linanaya, Yaubada wiyuwa i hiwoga haleya ata Tu wiluyagohana uyahina, ma naka wiyuwana uyahinei nugokadidili i tuhagaya. ¹¹ Yesu tauna woiyawa yaka a wiwoiyawei i wiwoiyaweta uyahinei tauna ma tauta guguni emosi yaka Yesu ega ita wihinimaya ubeita ma i kawaiwalewalehineta. ¹² Matababana a baha Amana uyahina i pa,

‘Gowam apo walewalehiu a paliwelehi,
po bolu matahi a wotalagiyem.’

¹³ Ma i baha meme i pa,

‘Yaubada uyahina u witumagana a houni.’

Ma i baha meme i pa,

‘Yaubada logaloga i weleweleu mitehi to memae.’

¹⁴ Tauta logaloga uyogo ma tala uyahihiyei ta lilawata, ma Yesu gasi i lilawa hotaya po lawa hinita i waya ma i hilahilage. A hilagena uyahinei Tomodulele i wiyagaya, yaka hilage taniwagana amaka i tuibabaya. ¹⁵ Ma hilage matoutana po panipanina uyahinei ata houga atapuhi uyahihiyei i luyawahita. ¹⁶ A wihaguhagu ega tu winoyanoya mi yadena ubeihi ma tauta Abelaham googana ubeita. ¹⁷ Yesu i wilawa hota tauta walewalehina ubeita ipa tauna tu witalaguyaba banei dumana anai lunugotootogona ina galena itetena imahiyeta, ma Yaubada a bagibagi uyahina i italaguyaba ipa ata apapoe ina boho

halehi. ¹⁸ Yaka apo tauta Tomodulele ina laudadanita, ma Yesu ani ludadanahi amaka i wialonihi uyahinei emoe-motana ina haguta.

3

Yesu Mose i gelagoni

¹ Walewalehiu waiwoiyawami, taumi po tau Yaubada e ototugeta yada binei. Yesu ona inugohiyahiyaweya, po ona kawamoineya babana tauna ata witumagana tu wituwetuwegenana po gasi ata tu witalaguyaba banei dumana, ² po a bagibagi Yaubada i weleweleya binei i ileta, naka pitenana gasi odubona Mose Yaubada a numa uyahina i ileta. ³ Ma Yesu wotalagae baneina i tuhagaya, ma Mose wotalagaena i habulu. Galenahi mei numa dewadewana babana numana apega hina huneya, ma tu wogona apo hina huneya, ma Yesu tauna tu wogo. ⁴ Tu lunuma emosi po emosi he memae, ma Yaubada tauna ginouli atapuhi tu wiwawalihi. ⁵ Mose Yaubada a numa i iletaya ipa apo Yaubada a baha ina paligeleteya po amaka i bahena geletehi po tauna mei tu bagibagi. ⁶ Ma Keliso Yaubada a u numa i ileta ega mei tauna tu bagibagi ma tauna Yaubada Natu dumana po a numa tu galena itetena. Tauta Yaubada a numa hota ma ipa tana inugonugotuhu lagona anai nugokadidilita po anai kaohata.

Yaubada a bolu tauta apo yohola ta wiyagohina

⁷ Uyahinei Alugo Woiyawa i paliweleta Yaubada i ibaa-bani i pa,

‘Amalai ipa ponau ona nonoli,

⁸ ega ipa ona nugonugokapala po mei googami
odubona hoi balabala yabayababa

hi laudadaniu ma u lugagayo hi ihinigigiyehi.

⁹ Babana bolima magouhi 40 u hinehi

u bagibagi waipoyahi atapuhi a iatatiyehi
ma googami hi wobahabaha po gasi hi laudadaniu.

¹⁰ Ubeihi ma a lukamna apapoe, po ega yaka a pa,
“Amaka ma tauhi hai nugotuhugei hina
inenebabayababa,
babana u tahaya ega hita hanapugehi.”

¹¹ Ega yaka a luuyogigiyehi po a paligubahi a pa,
“Apega tau u ani wiyagohina uyahina ona lui mai.” ’

¹² Walewalehiu, omi winugonogotuhu ona galena
itetehi meka po apo apapoe ina weluwinihi ma witu-
magana tahayana ona nehaleya po ona welupowa ma
Yaubada waiyautuna ona meliya haleya. ¹³ Yaka geke
‘Amalai’ ona ikadidila memi iyeta emosi po emosi uyahihi,
meko po apo dewa apapoena uyahina ona welupowa ma
ona nugokapala. ¹⁴ Tauta lolowa ata witumagana Keliso
uyahina ta houni, ma apo ata witumagana ta womomohi
yaka houga anani kokoe uyahina, Keliso mitehi ta kaoha
gogona. ¹⁵ Naka pite Yaubada a baha i pa,
‘Amalai ipa ponau ona nonoli,
ega ona nugonugokapala
po mei googami u lugagayo hi ihinigigiyehi.’

¹⁶ Iyawoi Yaubada a baha hi nonoli ma he ihinigigiyeya?
Naka tauhi mei Mose Isipitagei i tahaehi ma hi gelegeletai,
bo? ¹⁷ Ma tauhi bolima magouhi 40 u hinehi hai dewa
apapoehi bihiyei ma Yaubada i luuyogigiyehi po hi hilage
hoi balabala yabayababa hai apapoe ubeihi. ¹⁸ Tauhi
hai wiponahahalena binei i paligubahi i pa, ‘Apega tau
u ani wiyagohina uyahina ona lui mai.’ ¹⁹ Uyahinei ta
galena tuhagaya tauhi ega hita luilui, babana ega hita
witumaganeya.

4

¹ A baha piko ubeita yohola e memae, naka i pa, ‘Tauna

anani wiyagohina uyahina apo ta lui nae.' Yaka ipa ta matouta duma meka po apo gehouta ta peu ma apega ta tuhagaya. ² Babana tuwega dewadewana i weleweleta tauhi odubona i welehi ma tuwegana ega ita haguhi babana hi nonoli ma ega hita witumaganeya. ³ Ma tauta tu witumagana wiyagohina amaka ta tuhagaya, ma tauhi odubohi ega hita tuhagaya mei Yaubada i pa,

'A luuyogigiyehi po a paligubahi a pa,

"Apega tau u ani wiyagohina uyahina ona lui mai." '

Yaubada a wiyagohina e memae, babana hipuli atapuna i wiwawali po i kokoe ma i wiyagohina. ⁴ Ma iyeta i iyagohineya binei Buka amaka i baheya i pa,

'Yaubada iyeta wisebenina uyahina

a bagibagi atapuna uyahinei i wiyagohina.'

⁵ Uyahinei geka bahana binei ma tana inugonugotuhu, 'Apega tau u ani wiyagohina uyahina ona lui mai.'

⁶ Geka hougana Ani wiyagohina e memae ma ega hita maga ma hi tuhagaya. Odubona tauhi Mose a houga uyahina tuwega hi nonoli ma ega hita wiponawogogeya yaka ega hita tuhagaya. ⁷ Mose i hilage, ma u mulina Yaubada gaogao wouna i houni po lawa uyahina wiyagohina hina tuhagaya, uyahinei ma Yaubada nugohana-hanapu Dawita i weleya po Dawita Yaubada a baha i bahebaheya i pa,

'Amalai ipa ponau ona nonoli,

ega ipa ona nugonugokapala.'

⁸ Ma Yaubada wiyagohina i bahebaheya Yosua a bolu mitehi ega hita tuhagaya, uyahinei Yaubada i inugotuhu nonogogeya ipa apo yohola wiyagohina ta tuhagaya, yaka 'Amalai' binei i ibaabani. ⁹ Uyahinei tauta Yaubada a lawa ata wiyagohina e memae, ma wiyagohinana dalabu wiyagohinana naka pitenana. ¹⁰ Apo inapa Yaubada a wiyagohina ta tuhagaya naka tauta ata bagibagi uyahinei

ta iyagohina naka pitenana gasi Yaubada lolowa a bag-
ibagi uyahinei i wiyagohina. ¹¹Uyahinei ta wileta kadidili
po wiyagohina ta tuhagaya ma ega iyai gehouna ina
iponahahalena meka po apo ina peu po mei odubona
tauhi hi pipeu pite.

¹²Yaubada a baha lauyagohanana i kadidili duma po
mei kwasikwasi menana luwaga a kam apo nugonugota
ina tupanagili po u hineta nugotuhu po dewa laugowag-
owadahi he memae ina tonahi. ¹³Matababana Yaubada u
matana ginouli atapuhi i iwawalihi, ega awai gehouna ita
megowada, atapuhi hi lugelegeletehi. Tauna uyahina apo
ata bagibagi atapuhi ta wibenabenama.

Yesu ata tu witalaguyaba baneina

¹⁴Ata tu witalaguyaba baneina e memae, Yesu Yaubada
Natuna, amaka i gae hoi yada yaka tauna uyahina ata
witumagana ta woomomota kadidiliyeya.

¹⁵Tu witalaguyaba gehouhi ega hita lunugotooto-
gogeta ata tapiya ubeihi, ma Yesu ata witai i hanapugehi
yaka i lunugotootogogeta, babana lolowa hoi hipuli To-
modulele a ludadana atapuhi i tuhagahi, mei tauta gasi
amaka ta tutuhagahi, ma Yesu ega kikina awai gehouna
ita powaya. ¹⁶Uyahinei ta nugomotu ma ta lui nae ata
wasawasa uyahina po ta laupali Tu lunugotootogogeta
uyahina yaka apo ata witai uyahihiyei ina lunugotooto-
gogeta ma ina haguta.

5

¹Tu witalaguyaba balubaluhi Yaubada i winaganihi
lawa u hayahi ma i hounihi po tauna u matana hi
italaguyaba lawa hai apapoe ubeihi. ²I linanaya tu
witalaguyabahi hina nugodewa tu winugoneina po tu
welupowa uyahihi, babana tu witalaguyabahi tauhi lawa
po anai tapiyahi. ³Uyahinei hi italaguyaba Yaubada

uyahina tauhi hai apapoe ubeihi po gasi lawa mago-
magouhi hai apapoe ubeihi.

⁴ Ega emoemotana po iyai tauna a winugonugotuhugei
ina witalaguyaba Yaubada tauna a otugei, mei odubona
Alona Yaubada i otugeya. ⁵ Naka pitenana Keliso ega
tauna ita wohepa meya po ata tu witalaguyaba waiwa-
sawasana ma Yaubada i winagani po i paliweleya i pa,
'Tam natuwe.

Amalai a kawainatunem.'

⁶ Ma Yaubada a baha wiluwagana i pa,
'Tam om witalaguyaba memewahagana
mei lolowa Mekisadeki.'

⁷ Hougana Yesu hoi hipuli i wilawa hota po i memae
anai touna po anai diligwegwena i laupali Amana uyahina,
babana tauna emoemotana po ina haloya hilage uyahinei.
Ma Amanana a lupali i nonoli a wiyateyate imahi binei.
⁸ Hawena tauna Yaubada Natuna, ma tamogi wiyuwa i
wialoni ma i'mtaibagibagi po i wiponawogo imahi, ⁹ po a
dumalugei ipa ta wiponawogogeya luyagohana memewa-
hagana uyahinei ta tuhagaya, ¹⁰ babana Yaubada i houna
kahaya po i witalaguyaba wahaga mei lolowa Mekisadeki.

Yaubada ega tana ihinigigiyeya

¹¹ Geka ginoulihi ubeihi naka baha hi maga duma he
memae ma nugonugou ipa uyahimi a bahehi ma ega
emoemotana babana o winugoneina. ¹² Geka hougana ega
emoemotami po lawa gehouhi ona wiatatiyehi, mataba-
bana Yaubada tuwegana a baha dumana ega ota hana-
pugena imahiyeya, uyahinei tauyai yohola to iatatiyemi.
Taumi gugu tunawana i linanami ma yaniyani kapaka-
palana ega emoemotami. ¹³ Uyahinei taumi mei logaloga.
Yaubada a mae dumadumaluna ega u nugonugomi ita
lugiigila imahiyeya yaka wiatatiyana hegoyahi uyahihiyei
to iani tahaemi. ¹⁴ Ma iyawoi hi inugomagula naka tauhi

yaniyani kapakapalana tu anina, babana nugonugohi amaka hi lugiigilihi po emoemotahi hina wikaha awai dewadewana ma awai apapoenā.

6

¹ Wiatatiyana tahatahayana Keliso binei amaka o nonolihi po o hanapugehi yaka ta wohouna. Ta wohouna ma nugotuhu wouna Keliso binei tana inugonugotuhu po ta winugomagula. Wiatatiyanahi amaka o nonolihi po o hanapugehi, ma ega ipa ta lailugo mehi. Geka ginoulihi naka ata dewa apapoehi ata ani hilage ta wihinigigiyehi ma Yaubada uyahina ta witumagana, ² bapatiso ma wotepana wiatatiyanahi ma tu hilahilage hai towolo meme, ma apapoe wimihana wiyuwa ega sigana. Geka wiatatiyanahi amaka o hanapugehi. ³ Yaka nugotuhu wouhi luwitanahi a iatatiyemi naka Yaubada u gaogao i weleu.

⁴ Babana iyawoi lolowa Yaubada binei nugonugohi i lugiigili po ani'mbenena yadei hi waya ma Alugo Woiyawa hi waya, ⁵ ma Yaubada a baha mayana hi waya po a kadidili houga e nenei binei mayana hi waya, ⁶ apo hina wihinigigiyeya ega emoemotana po hina nugobui meme, babana tauhi hai dewagei Yaubada Natuna he itakena meya ma gowana he lauguyoguyougeya lawa u matahi.

⁷ Tano ta nugotuhuya. Inapa gadiwewe ma kabudala apo hipuli ina laiwouya, ma yaniyani hina gwauyala po hina ludede imahi, po gasi tanona taniwagana anai kaohana, babana hipulina Yaubada i kawaidewedeweya. ⁸ Ma inapa hipulina uyahina hiyamoni po donadona hina lahahi, yaka nugote apo hipulina ina paligubaya po omapu ina linanaya.

⁹ U lawa, u bahahi geka a ipaliwelena hota ma bimiyei a inugonugotuhu ipa ega ona ihinigigiyea ma omi luyagohana anona apo ina lugeleteya. ¹⁰ Yaubada a taniwaga uyahimi i dumalu uyahinei omi wihaguhagu po omi lunugotootogo Yaubada a lawa uyahihi babana tauna o lauhogaleya houga hi kokoe po houga geka uyahihi apega ina winugoguluwihi. ¹¹ Uyahinei a luhogaleya ipa emosi po emosi ona wileta po ona ihaguhagu yaka omi witumagana anona atapuna houga he nenei uyahihi ona tuhagahi. ¹² Ega ona lauupudoodola ma tauyai ona witutupoganeyai, babana anai omtaibagibagiyai to itumagana ipa Yaubada ginouli i palipaliwitumaganehi ta winihi.

Yaubada a baha i dumalu

¹³ Yaubada odubona tunawana gowanei i baha gwala Abelaham uyahina, matababana ega iyai gehouna gowana ita lata lagona po uyahinei ita bahabaha gwala. ¹⁴ Ma a baha gwalana gegeka, 'Apo a kawakawaidewedewem a siga natunatum hina maga.' ¹⁵ Abelaham i'mtaibagibagi yaka bahapikona anona i tuhagaya.

¹⁶ Inapa tauta lawa gegedumana gowanei ta bahabaha gwala ipa lawa hina kawamoineta. ¹⁷ Yaubada a luhogala ipa a baha tauta ina wiatatiyeta po awai i bahabaha pikogeya uyahita apo yohola ta tuhagaya, po apega nugonugona ina buimehi, uyahinei tauna gowanei i baha gwala. ¹⁸ Uyahinei ginouli kadikadidilihi luwaga hi mewahaga naka Yaubada a bahapiko ma a bahagwala, uyahinei apo ta hanapugeya Yaubada ega houga gehouna ita koyama. Ega yaka tauta Yaubada uyahina amaka ta lowo nae po i wiluyagohanita, yaka ta nugokadidili ma a bahapikona uyahita ta nugotuhu lagoneya. ¹⁹ Ata winugonugotuhu lagona mei yogona kadikadidilina alugota binei, po uyahinei apo libulibu ta luloloya ma ta lui Yaubada u

matana. ²⁰ Noka hotanana Yesu amaka ubeita i lui tahaya, po tauna ata tu witalaguyaba baneina po memewahagana tauta ubeita naka pitenana mei lolowa Mekisadeki.

7

Mekisadeki tu witalaguyaba

¹ Mekisadeki mi Salem hai Wasawasa ma Yaubada Gegewahagana a tu witalaguyaba. Hougana Abelaham i igawiya nae po tanitaniwaga hai bolu atapuhi i uni pahihi ma naka hougana Abelaham i gunagunawileya po Mekisadeki mitehi hi witutuhaga. Ma Mekisadekina Abelaham i lunugodewedeweya. ² Ega yaka Abelaham a gawiya gapolana tupona Mekisadeki i weleya.* (Mekisadeki gowana a bui, Wasawasa Dumadumaluna. Ma a dobu gowana Salem a bui, dumola, yaka tauna gasi, Dumola Wasawasana.) ³ Mekisadeki ega amana po ega hinana, ega meka a guguni gehouna mei gasi ega a houga guni po ega a houga hilage po galenana mei Yaubada Natuna i witalaguyaba wahaga Yaubada uyahina.

⁴ Baha dumana Mekisadeki bada baneina gehouna yaka Abelaham i gelagoni, babana Abelaham a gawiya gapolana tupona Mekisadeki i weleya. ⁵ Mi Isalaela atapuhi naka Abelaham googana ma hai tu witalaguyaba naka Libai gugunina uyahinei po mi Isalaela hai ombenena hi welewelehi, babana Libai gugunina hai taniwaga i memae ombenena tamana mi Isalaela uyahihiyei. ⁶ Ma Mekisadeki tauna ega Libai gugunina ma tamogi a lunugodewadewa binei Abelaham a gapola tupona i waya. Naka hougana Mekisadeki a kawaidewadewa Abelaham i waya. Lolowa Yaubada a paliwitumagana Abelaham i tuhagaya ⁷ tamogi Mekisadeki Abelaham i gelagoni, babana tauhi

* **7:2:** Abelaham a gota magouna 10 ma emosi uyahinei i'mbenena.

iyawoi gowahi baneihi he launugodewadewa lawa gowahi hopuhopuhi uyahihi. ⁸ Tu witalaguyaba ombenena hi tamitamihhi, ma yohola apo hina hilage, ma Mekisadeki Abelaham a ombenena i wiwaya tauna memewahagana. ⁹ Ma Libai gasi, tauna lawa hai ombenena tu winina, Mekisadeki ani'mbenena i weleya. ¹⁰ Babana Libai Abelaham gogana ma hougana Abelaham ombenena Mekisadeki i weleweleya tauna Abelaham u koibana i memae.

¹¹ Libai googana tauhi hai bagibagi Yaubada a lugagayo tauhi mi Isalaela he iatatiyehi. Ma lugagayona ega emoemotana ina widumaluhi, uyahinei hai luhogala ipa tu witalaguyaba wouna gehouna po ina lidumaluhi. Po tauna mei Mekisadeki ma ega ipa mei Libai gugunina. ¹² Inapa tu witalaguyaba ta buinihi yaka apo gasi lugagayo ta buinihi. ¹³ Ginouli geka ata Guyau Keliso binei hi ibaa-baniyeya naka tauna ata tu witalaguyaba wouna. Tauna ega Libai a gugunigei ita nei ma Yuda a gugunigei i nei. ¹⁴ Ta hanapugeya ega iyai gehouna Yuda a gugunigei hoi ani witalaguyaba hita wobagibagi. Ma tauhi ega Mose a lugagayo uyahinei palihalena hita tuhagaya po ipa hina italaguyaba.

¹⁵ Uyahinei ta gagalena tuhagaya ata tu witalaguyaba wouna i gelegeletai tauna mei Mekisadeki. ¹⁶ Ega Mose a lugagayogei ita witalaguyaba, babana tauna ega Libai a gugunigei ita nei, ma tamogi yautu meme tuwetuweneina a wipoyagei i nei. ¹⁷ Tauna binei ma Buka i bahebaheya i pa,

'Tam una witalaguyaba wahaga,
po mei lolowa Mekisadeki.'

¹⁸ Mose a lugagayo ta wihinigigiyeya babana i tapiya po ega emoemotana ¹⁹ ina lidumaluta. Ma witumagana wouna po dewadewana i gelegeleta, ta witumaganeya po Yaubada u matana ta liya nae.

²⁰ Ma Yaubada lolowa Keliso a witalaguyaba binei i baha gwala. Ma tu witalaguyaba gehouhi Yaubada a bahagwala ega hita tuhagaya. ²¹ Ma Yesu tunawana binei Yaubada a Buka i baha i pa,

‘Guyau amaka i baha gwala
apega nugonugona ina buiya naka:

“Apo una witalaguyaba wahaga.” ’

²² Geka bahagwalana binei Yesu a wiwogatala wouna ta hanapugena imahiyeya, babana wiwogatala odubona i haki haleya.

²³ Odubona tu witalaguyaba tahatahayahi hapa po hapa hai bolu uyahihi hi memae po hi hilahilage, ma wouhi iyawehi hi pelipelihi. ²⁴ Ma Yesu tauna i witalaguyaba wahaga uyahinei ega iyawena pelina. ²⁵ Yesu tauna emoemotana apo houga atapuna ina lauyawahita, apo inapa Yesu a tahayagei ta liyaliya nae Yaubada u matana, babana tauna memewahagana po houga magomagouna ubeita e laupali Yaubada uyahina.

²⁶ Yesu i linana dumaya yaka tauta ubeita ata tu witalaguyaba baneina, babana tauna woiyawa po yeuyeu po a dewa hi dewadewa дума, po ega mei tauta tu apapoe, uyahinei Yaubada Yesu i wohepaya po yada tu miyenahi i lagonihi. ²⁷ Ma tu witalaguyaba hai tanitaniwaga iyeta emosi po emosi hi italaguyaba Yaubada uyahina tauhi hai apapoe ubeihi, ma apoma lawa gehouhi ubeihi. Ma Yesu mala emosi hota hinina i palihaleya po i witalaguyabena meya Yaubada uyahina tauta ubeita. ²⁸ Yaka hapa tahatahayahi uyahihi Mose a lugagayogei lawa anai apapoenihi ma hi witutalaguyaba baneihi, ma muliyei Yaubada a bahagwala uyahinei tauna Natuna i itowoli ega a apapoe awai.

8*Wiwogatala wouna amaka i geleta*

¹ U baha anona gegeka, ata tu witalaguyaba baneina e memae geke hougana Yaubada waiwasawasana anani mae gegena u awala hinebawana e tugutugula. ² Ma tauna tu witalaguyaba numa waiwoiyawa dumana uyahina. Numana lawa ega hita wogoya ma Guyau tauna i wogoya.

³ Hoi hipuli tu witalaguyaba atapuhi hai bagibagi ani'mbenena apo talaguyabana Yaubada hina weleya, yaka ata tu witalaguyaba wouna tauna gasi apo ani'mbenena Yaubada ina weleya. ⁴ Ma tauna itapa hoi hipuli ita memae apega ita witalaguyaba, matababana tu witalaguyaba hi maga дума ma he memae po houga magomagouna he italaguyaba, mei Mose a lugagayo i bahebaheya pite. ⁵ Ma hai bagibagi numa dalabu u hinena. Ma hoi hipuli numa dalabuna naka tautau hota ma numa dalabu dumana hoi yada e memae. Babana Mose numa dalabu tahatahayana i wogowogoya naka waimulina ma Yaubada Mose i paliweleya i pa, 'Mose, una nugotuhuya numa galenana atapuna u oya a iatatiyem, atapuna una witutupoganeya po u numa dalabu una wogoya.' ⁶ Geka hougana Keliso a bagibagi hoi yada tu witalaguyaba hai bagibagi i gelagonihi, mei Yaubada a wogatala wouna tauta lawa mitehi, wogatala odubona i haki lagoni. Babana paliwitumagana wouna paliwitumagana odubona i haki lagoni.

⁷ Itapa wogatala odubona lawa atapuhi ita haguhaгуhi, apega tata geno wogatala wouna uyahina. ⁸ Odubona Yaubada i hanapugeya mi Isalaela hai dewa ega hita dewadewa uyahinei ubeihi i pa, 'Iyeta he nenei uyahihi wogatala wouna apo a houni mi Isalaela po mi Yudeya ubeihi.

- ⁹ Wogatala a huhouni ega mei wogatala odubona googami a welehi
 po Isipitagei a tahaehi ma hi hopu
 po hi nenaehi hai dobu dumana uyahina.
 Ma u wiwogatala a huhouni uyahina ega hita meidaodao,
 yaka ega ata genogehi.’
- ¹⁰ Guyau i baha i pa,
 ‘Apo yohola u wiwogatala wouna mi Isalaela a welehi.
 Ma apo u nugonugohi u lugagayo a gilumi
 po hina hanapugeu tau hai Yaubada
 ma tauhi u lawa.
- ¹¹ Po apega hai lawa po walewalehihi hina iatatiyehi
 po hina pa, “Yaubada ona hanapugeya,”
 matababana atapuhi apo hina hanapugeu,
 tauhi gowahi banehi po gasi lawa yabayababa.
- ¹² Ma hai welupowa binei a paligigilihi
 po hai apapoe a winugoguluwihi.’
- ¹³ Yaubada wiwogatala wouna binei i ibaabani babana
 wogatala odubona i tapiya po kikina ma ina yababa.

9

Numa dalabu binei

¹ Wiwogatala odubona u hinena lugagayo hi maga
 дума hi memae tapalolo binei, ma numa waiwoiyawana
 hoi hipuli binei. ² Ma numana gamogamo opihy uyahihyeyi
 hi dewaya po i kokoe, ma hi babanoya luwageya, po
 babanoya tahatahayana hi wigowaya hi pa, ‘Numahine
 waiwoiyawana,’ po noka hosi lampa ani hounahi ma pata
 emosi, patana uyahina palawa hi huhouni Yaubada u
 matana. ³ Ma babanoya wiluwagana u hine dumana hi
 libutomgeya po hi pa, ‘Numahine waiwoiyawa dumana,’
⁴ po noka hosi dadi ani’mapu i memae, ma ani’mapuna
 gole uyahinei hi dewaya, ma lugagayo dedewagana i

memae naka gole uyahinei hi humaya, ma dedewagana u hinena gaeba gole i memae, ma gaebana u hinena mana i memae. Ma gasi dedewagana u hinena Alona a digona, lolowa i lahaya po i linapinapi, po Yaubada a lugagayo gaima uyahihi i gilugilumihi hi memae. ⁵ Naka Yaubada anani mae lawa hai ani lunugotootogo. Ma dedewagana u tepana tu winoyanoya luwaga waiwasawasahi hi dewahi po dedewagana hi iloguloguya. Ma apega ginouli ubeihi a wibaabani duma.

⁶ Geka ginoulihi atapuhi hi dewahi po hi kokoe ma tu witalaguyaba hi lui po numa dalabuna u hinena hai bagibagi hi dewadewahi. ⁷ Ma numahine waiwoiyawa dumana tu witalaguyaba baneina tunawana u hinena i luilui. Bolima emosi u hinena mala emosi hota i luiluiya. Ma a lui hougana tala i waya po i italaguyaba Yaubada uyahina tauna a apapoe binei po lawa magomagouhi hai apapoe ubeihi tamogi ega hita galena tuhagahi. ⁸ Geka ani galena uyahinei Alugo Woiyawa i wiatatiyeta ega iyai gehouna emoemotana numahine waiwoiyawa dumana ina luiya mehougana numa woiyawa tahatahayana i towotowolo pite. ⁹ Naka wekiwekilala geka hougana binei po uyahinei ta galena tuhagaya ani'mbenenahi po talaguyabahi uyahihiyei apega nugoyeuyeu ta tuhagaya. ¹⁰ Babana ginoulihi lugagayohi aniani po umauma po yeuyeu binei, naka wekiwekilala hota po apo hina kokoe hougana Yaubada anohi ina wogeletehi.

¹¹ Keliso tauna Tu witalaguyaba baneina uyahinei mae dewadewa dumana i weleta apoma numa dalabu dumana i luiya, ma numana gasi numa waiwoiyawa dumana ega hoi hipuli lawa hita dewaya. ¹² Numahinena waiwoiyawa dumana uyahina i luilui mala emosi hota naka anai witalaguyabana. Ma tala ega gamogamo talahi bo goti bo bulumakau habuluhi talahi, ma tauna tala galinei yaka

nugoyeuyu memewahagana ta tuhagaya tauna uyahinei. ¹³ Inapa ginouli gobugobuna ta wodadani po hinita ta wigobuya, ma goti talana bo bulumakau talana uyahinei ta luliliyena meta bo bulumakau wawinena ta apuya po uyahinei ta witalaguyaba Yaubada uyahina naka hinita liyeuyeuna binei. ¹⁴ Ma Keliso talana i yeuyu lagona, po nugonugota gobuhi i liyeuyeuhi po ipa Yaubada Lauyagohanana a bagibagi ta dewaya. Babana Alugo Memewahagana Keliso i haguya po tauna mei gamogamo galenana wodewadewana, uyahinei tauna i witalaguyabena meya Yaubada uyahina po i hilage tauta ubeita.

¹⁵ Uyahinei Keliso wiwogatala wouna i neneiyai ipa tauta i iototugeta apo ina weluwinita po yautu memewahagana i palipaliwitumaganeya ina weleta. Matababana tauta lugagayo tahatahayana ta tulagoni po ipa ta hilage, ma Keliso ubeita i hilahilage ipa ina wimiheta.

¹⁶ O hanapugeya odubona iyai woga i talatahaeya ipa apo ina hilahilage binei naka a gapola atapuhi hina gutahi. Yaka a hilage u mulina a guguni hi wootagoya. ¹⁷ Ma itapa yohola a yautuna apega wogatala hita wotagoya. Ma inapa ina hilage apo wogatala ina kadidili po hina wotagoya. ¹⁸ Naka pitenana wogatala tahatahayana Mose uyahinei, gamogamo hi laihilagenihi, ma talahi uyahihiyei hai wogatala hi laidumaluya. ¹⁹ Babana lugagayo atapuhi amaka Mose i bahehi lawa uyahihi, ega yaka bulumakau muhomuhohi talahi, goila mitehi hi wilawilaya i waya, ma sipi apalana kayakayana i waya, po hiyamoni gowana hisopa belanei i lauliligeya ma goila ma tala hinenagei hi geletai po lawa atapuhi ma lugagayo bukana i lautepohi. ²⁰ Ma Mose i baha i pa, 'Yaubada a wiwogatala bimiyei i huhounihi a laiwawali geke talana, yaka ona iponawogogeya.' ²¹ Mei gasi numa dalabu anai gapolana tala uyahinei i lautepohi. ²² Mose a lugagayo i huhouni,

ipa tala uyahinei apo ginouli magomagouhi hina yeueu. Ma dewa apapoena ani liyeuyeuna tala uyahinei, ma apo tala ega ina kololo tahaya, ega meka gasi tahaya gehouna ita memae paligigila binei.

Keliso a hilage binei

²³ Numa dalabu gapolahi hoi yada he memae ma wekiwekilalahi hoi hipuli Mose i dewahi po gamogamo talahi i italaguyabehi Yaubada uyahina po i laiyeueuhi. Ma ginouli yadei i lainanahi ani witalaguyaba dewadewa dumana. ²⁴ Matababana Keliso ega ita lui numa woiyawa wogowogona uyahina, naka numana wekiwekilala hota, ma tamogi i lui hoi yada po Yaubada u matana e memae ma e ihaguhagu uyahita. ²⁵ Keliso apega houga magomagouna ina italaguyabena meya Yaubada uyahina, po ega mei tu witalaguyaba hai taniwaga baneina bolima emosi po emosi numahine waiwoiyawa dumana u hinena i lului ma tala i italaguyabeya, naka talana ega tauna talana dumana. ²⁶ Itapa Keliso a bagibagi mei tauhi tu witalaguyaba hai tanitaniwaga, apo ita hilahilage gawagawata hipuli i wawali uyahinei ma i nei po amalai. Ma tamogi mala emosi hota houga anani kokoe uyahina lawa ataputa ubeita i witalaguyabena meya ipa dewa apapoehi ina houna liyehi. ²⁷ Tauta lawa ata taniwaga e memae ipa mala emosi hota apo ta hilage apoma libahibahi ta wialoni. ²⁸ Mei gasi Keliso mala emosi hota i witalaguyabena meya po i hilage ataputa ita dewa apapoehi i boho halehi. Apo ina laugeletena meya ega ipa ina hilage meme apapoe ubeihi ma tamogi ta iotonaneya ipa ina luyawahita.

10

¹ Yohola apo ani kaoha dumana ina geletai uyahita ma Mose a lugagayo naka tautau hota ma ega ani kaoha

dumana. Mose a lugagayo ipa bolima po bolima gamogamo hina unihi po Yaubada uyahina hina italaguyaba ma bagibagihi naka ega emoemotana po ina lidumaluta. ² Itapa bagibagina hi dewadewaya ita laiyeyueta emoemotana apo mala emosi hota hita dewaya po kamnata hita wodewadewa. Uyahinei bolima emosi po emosi ega hita dewadewa gawagawahi. ³ Babana bolima emosi po emosi witalaguyabana hai apapoe i laugeleteya po hai kamna ega hita wodewadewa. ⁴ Yaka bulumakau ma goti talahi ega emoemotana po ita apapoe hina liyeyueuhi.

⁵ Uyahinei Keliso i nenei hoi hipuli hougana, ma Yaubada uyahina i baha i pa,

‘Ani’mbenena he italaguyabehi ega uta luhogalehi
yaka hini u weleweleu om bagibagi binei.

⁶ Gamogamo apapuna lawa he italaguyabehi hai apapoe ubeihi ega ita laikaoham.

⁷ Yaka a bahabaha uyahim a pa,

“A palihalena meu tam Yaubada uyahim,
po om nugotuhu ipa a dewaya
po mei lolowa Buka uyahina hi gilugilumi pite.” ’

⁸ A bahana ona hanapugena dumaya, ‘Ani’mbenena he italaguyabehi ega uta luhogalehi ma gamogamo apapuna lawa he italaguyabehi hai apapoe ubeihi ega ita laikao-ham.’ (Geka bagibagi naka Mose a lugagayo hi wootagohi.)

⁹ Ega yaka i bahena meya i pa, ‘A palihalena meu uyahim po om nugotuhu ipa a dewaya.’ Yaka Yaubada naka lugagayo tahatahayana ipa ina wihaleya ma wouna ina houni. ¹⁰ Ma Yaubada a nugotuhu ipa Yesu Keliso hinina ina witalaguyabeya po ina hilage mala emosi hota po uyahinei wiwoiyawa ta tuhagaya.

¹¹ Tu witalaguyaba magomagouhi numa dalabu uyahina he towotowolo iyeta emosi po emosi hai witalaguyaba Yaubada he weleweleya, ma tamogi ega

emoemotana po talaguyabahi dewa apapoehi hina wihalehi. ¹² Ma Keliso mala emosi hota i witalaguyaba dewa apapoena binei ma a talaguyabana houga atapuna emoemotana apo ina wialoni, po a witalaguyabana u mulina Yaubada u awala hinebawana i tugula. ¹³ Ma e iononana houga awai apo a gawiya Yaubada ina houna hopunehi aena u gaboulina. ¹⁴ Yaka a witalaguyaba mala emosi hota ma emoemotana apo houga atapuhi uyahihi ina iwoiyaweta.

¹⁵ Alugo Woiyawa e ibaabani uyahita. Guyau a baha i palipaliweleta Buka u hinena i pa,

¹⁶ 'Apo yohola u wiwogatala wouna mi Isalaela a welehi, ma apo u nugonugohi u lugagayo a gilumi.'

¹⁷ Ma i baha meme i pa,

'Hai apapoe po hai powa apo a winugoguluwihi.'

¹⁸ Uyahinei apega tana italaguyaba ata dewa apapoehi ubeihi, babana Yaubada amaka i paligigilita.

Tauta ta hagu meta

¹⁹ Walewalehiu, Yesu talana ubeita i kololo uyahinei apo ta nugokadidili ma ta lui gae Yaubada a numahine waiwoiyawa dumana u hinena. ²⁰ Geka tahaya wouna yaututa binei. Lolowa numahine waiwoiyawa dumana matetana hi libulibutomgeya, tamogi Yesu amaka i hoe haleya tauna hinina a hilage uyahinei, yaka apo ta lui Yaubada uyahina. ²¹ Ma ata Tu witalaguyaba Gegedumana Yaubada a numa e gagalena iteteya. ²² Uyahinei ta liyaliya nae Yaubada uyahina anai dumaluta po anai nugokadidilita po anai witumaganata. Apo hinita ta liyeuyeuhi goila dewadewana uyahinei po nugonugota hina yeuyeuyaka. Babana Yesu amaka i hiwoga deodeota po ata nugotuhu apapoehi i liyeuyeuhi. ²³ Ma Yesu ta womomohi po ta bahena geleteya lawa uyahihi yaka apo

ta towolo kadidili ata witumagana uyahina. Babana tauna i paliwitumaganeta yaka apo ina limoineya. ²⁴ I linana dumata ipa tauta ta hagu hagu meta po ta lauhogalena meta po bagibagi dewadewahi apo ta dewahi. ²⁵ Ata lawa gehouhi tapalolo omboinana hi winugoguluwi ma tauta ega ipa ta dewaya po mei hai dewa. Ma houga atapuna tana ikadidili meta po hougana ta hanapugeya Yesu a gunawilana e tutuliyaliyanita yaka ta hagu hagu meta.

²⁶ Inapa wiatatiana dumana ta hanapugeya ma apoma ta palipalihaleta dewa apapoena uyahina naka ega witalaguyaba gehouna ita memae ata dewa apapoena binei. ²⁷ Ma tamogi anai matoutata naka apo libahibahi ta wialoni po mayau ebebalana apo ina apu pahita naka Yaubada i dewaya a gawiya ubeihi. ²⁸ Odubona apo lawa awai Mose a lugagayo ina tulagonihi ma tu limoina luwaga bo tonuga a dewa hina bahena geleteya, apega hina lunugotootogogeya ma ipa hina lihilagenahagi. ²⁹ Yaka tauta gasi uyahitiyei inapa iyai Yaubada Natuna ina wihinigiyeyeyi po talana ata yeuyeu binei i wogawogataleya ina kawaigobugobugeya po tu lunugotootogogeta Alugo Woiyawa ina laiuyogigeiya, a meiha wiyuwa baneina apo ina wialoni Yaubada uyahinei. ³⁰ Babana amaka ta hanapugeya ata taniwaga baneina i paliweleta i pa, 'Tau u taniwaga uyahinei apo tu apapoe a wimihehi wiyuwa uyahinei.' Ma i baha meme i pa, 'Tau omi Guyau yaka taumi u lawa apo a luhetalemi.' ³¹ Uyahinei Yaubada Memewahagana ta lowolowogeya meka po apo ina taniwageta.

³² Lolowa Yaubada yayatana o tutuhaga wawali uyahimi ona nugotuhuya, naka omi witai u hinehi o towolo kadidili. ³³ Naka hougana lawa hi paliwihinimayami po hi wihinigiyeyemi po ata lawa gehouhi mitehi wiyuwa hi ialoni taumi o haguhi. ³⁴ Ma ata lawa gehouhi hoi numa

numapani hi huhounihi ubeihi nugonugomi hi wiyuwa. Ma hougana lawa omi ginouli hi danedanenehi ega ota genogehi ma tamogi o kaokaoha babana o hanapugena dumaya naka omi ginouli dewadewa dumana po memewahagana hoi yada e memae.

³⁵ Uyahinei omi witumagana ona womomohihi ma ega ona nugonugotapiya, babana apo yohola omi meiha dewadewa dumana ona tuhagaya. ³⁶ Yaka on'omtaibagibagi ma Yaubada a nugotuhu ona dewaya po a paliwitumagana anona ona tuhagaya. ³⁷ Babana kikina ma 'Apo ina nei po ina geleta. Apega ina wihinihinibiga.

³⁸ Tauhi iyawoi nawa tu dumalu

hai witumagana uyahinei luyagohana dewadewana apo hina tuhagaya, ma inapa hina matouta po hina luhagawilehi Yaubada apega ina likaohahi.'

³⁹ Ma tauta ega tata luhagawileta po apapoe tata tuhagaya. Kidahi ma ta witumagana po alugota hina meimahi.

11

Witumagana binei

¹ Ata witumagana uyahinei ta nugonugokadidili ipa ata winugonugotuhu lagonahi, ginouli ega tata gagalehi geke apo ta tuhagahi. ² Googata odubohi hai witumagana uyahinei Yaubada i kawaidewedewehi.

³ Tauta ata witumaganagei ta hanapugeya naka Yaubada i baha po ginouli atapuhi hi wawala. A wiwawalana ta gagaleya po witumaganagei ta hanapugeya Yaubada ginoulihi i wiwawalihi ma lolowa ega awai gehouna ita memae.

⁴ Abele anai witumaganana ma i italaguyaba Yaubada uyahina po Keini a talaguyaba i haki lagoni. Ma Yaubada

i kaoha дума Abele a witalaguyaba binei po i kawaidu-malugeya. Abele amaka i hilage ma tamogi a witumagana binei e iatatiyana uyahita.

⁵ Enoka a witumagana binei ega ita hilage ma a yautuna Yaubada i wihaleya po i gae hoi yada, ma a lawa ega hita tuhagaya. Yaubada i bahena tahaeya i pa, ‘Enoka binei a kaoha дума.’ ⁶ Apo inapa Yaubada uyahina ega tana itumagana apega ubeita ina kaoha. Inapa nugonugota ta liya nae Yaubada uyahina yaka ta witumaganena tahayeya po Yaubada tauta ata witumaganagei tu wotagona tauta ina wimiheta.

⁷ Nowa a witumagana uyahinei Yaubada a baha i nonoli po ipa apo awai kikina ma ina geleta uyahihi po Yaubada i matouteya yaka wam baneina i ginouli po a manago mitehi i halohi. Nowa uyahina ma lawa atapuhi i wiatatiyehi tauhi tu apapoe, ma tauna a witumaganagei i dumalu Yaubada u matana.

⁸ Abelaham a witumagana uyahinei Yaubada a otu i wotagoya po a dobu i nehaleya po i nae u tupo geha ipa a dobu wouna ina biheya. Uyahinei i wotowolo po i nenaе ma ega ita hanapugeya meka tuponana uyahina e nenaе. ⁹ Ma a witumaganagei tupo i palipaliwitumaganeya uyahina a manago Isako ma Yakobo mitehi hi mae, amaka mei hewahewa po hai numa gamogamo opihi uyahihiyei hi meme welawelau nae. Yaubada dobuna i palipaliwitumaganeya uyahina ipa apo Abelaham dobu ina mimiyeya ina nae po natunatuna hai dobu. ¹⁰ Ma Abelaham i nugotuhu wahagi ipa dobu kadikadidilina Yaubada a nugotuhugei i iwawali uyahina apo ina lui ma dobuna apeeга ina yababa.

¹¹ Abelaham agona gowana Sela, ma Sela amaka i wikaihale ma Abelaham i wibada tamogi ma a witumagana binei hinina i kadikadidili, yaka natuna hi koibeya

babana Yaubada a bahapiko i witumaganeya. ¹² Uyahinei Abelaham amaka i wibada po ipa kikina ma ina hilage, tamogi tauna uyahinei bolu banei dumana i geleta po hai maga mei ubona ma niha bubuna naka pitenana.

¹³ Geka tu witumaganahi hi hilahilage paliwitumagana anona yohola ega hita galeyā. Uheiya hi towolo hai witumagana uyahinei ma hi galena niyeya po binei ma hi imaamala, yaka tauhi tunawahi ma hi kawaihewehewena mehi hipuli geke uyahina po hi pa, 'Geka hipulina ega ata dobu dumana.' ¹⁴ Geka pite lawa hai wibaabani naka he palipaligeletena mehi ipa tauhi hai dobu dumana he bibiheya. ¹⁵ Ma tauhi hai dobu amaka hi nehaleyā, po ega binei hita inugonugotuhu inapa nugonugohi po hina gunawelena mehi emoemotana tahaya hina beiha po hina geleta meme. ¹⁶ Tamogi ega nugonugohi ipa hina gunawilehi babana yada hi luhogaleyā dobu dewadewa dumana. Uyahinei Yaubada apega ina wihinimaehi babana tauhi a lawa po ubeihi hai dobu amaka i wononogogeya.

¹⁷ Abelaham a witumagana binei ma ludadana i tuhagaya Yaubada uyahinei po natuna dumana Isako ipa ina witalaguyabeya Yaubada uyahina. ¹⁸ Yaubada lolowa Abelaham uyahina i baha piko i pa, 'Isako uyahinei apo bolu baneina ina geletai,' ma Abelaham natuna i palihaleyā po ipa ina hilage. ¹⁹ Babana Abelaham amaka i hanapugeya ipa tu hilahilage Yaubada emoemotana apo ina witowolo mehi, ma ani galena hota yaka natuna hilage uyahinei i wimeya.

²⁰ Isako a witumagana uyahinei natunatuna Yakobo ma Isowa Yaubada a kawaidewadewa i paliwelehi.

²¹ Yakobo kikina ma ipa ina hilage yaka a digona i waya po i towolo ma i wotalagae. Ma a witumagana uyahinei googana naka Yosepa natunatuna hai kawaidewadewa emosi po emosi i baheya.

²² Yosepa a bolima anani kokoe uyahina a witumagana uyahinei mi Isalaela hai hopu Isipita uyahinei i paliwelena tahaehi, ma a kokowaga binei i paliwelehi.

²³ Hougana Mose hi guni po amana ma hinana hai witumagana uyahinei hi houna gowadi po wamahaia tonuga u hinehi i memae, babana tewelana galenana i dewadewa duma po Wasawasa Pelo a taniwaga ega hita matuteya.

²⁴ Mose i wilawa baanai a witumagana uyahinei ega nugonugona lawa hina pa, 'Mose Pelo gogana,' babana Pelo natuna wawinena Mosena i wilataya po uyahinei ma i kawainatuneya. ²⁵ Uyahinei Mose apapoe ani kaohana i nehaleya po i nae houga kuku hotana ipa Yaubada a lawa mitehi witai hina tutuhagaya. ²⁶ Ega ita luhogaleya hipuli wasawasana Isipita u hinena ma Keliso binei wihinimaya i wialoni babana amaka i hanapugeya ipa apo yohola maiha dewadewana ina tuhagaya. ²⁷ A witumagana uyahinei Pelo tu wasawasa a uyogigai ega ita matuteya ma Isipita i nehaleya ma i'mtaibagibagi babana Yaubada matanei ega ita galeya ma a witumagana uyahinei i galeya. ²⁸ Ma a witumagana uyahinei Welulagona tolehana i dewaya po mi Isalaela tala uyahinei hai numa hi wololohi po ipa tutuwoga tu lihilagenihi ega uyahihi ina lui po ina laihilagenihi.

²⁹ Bolu naka hai witumagana uyahinei Boga Kayakayana hi damadamani mei hipuli hayahayanei hina nena ma mi Isipita hi wotagohi po ipa hina witutupoganehi po ega emoemotahi ma atapuhi hi yoli.

³⁰ Ma hougana tauhi Yeliko hi wiiwileya iyeta magouna 7 ma hai witumagana uyahinei gali baneina i guli ma hi lui ³¹ po lawa atapuna hi uni pahihi hai wiponahalena binei. Ma tu matamaga gowana Lehaba ega hita

uni babana wawinena anai witumaganana, Yosuwa a tu wiluluwona luwaga Lehaba i kaohehi.

³² Ma apo awai a paliwelemi tu witumagana mago-magouhi ubeihi? Naka Gidiyoni po Balaki po Samsoni po Yepata po Dawita po Samwela po tu bahapiko atapuhi ega emoemotana po ta hiyawa pahihi. ³³ Tauhi hi witumagana kadidili yaka hai gawiya uyahina hi kadidili duma, po gasi hai lawa hi taniwagena imahiyehi, ma Yaubada a pali-witumagana hi tuhagahi po laiyoni hi winugohogoyahi, ³⁴ po mayau ebebalahi hi lata duma ma hi bohohi, po gawiya kwasikwasihi matahi hi wolewolehi, po hougana hi tapitapiya hi kadidili meme po hoi witona hi kadidili lagona duma po tu wigawiyehi magomagouhi hi wiyaga pahihi. ³⁵ Wiwine hai witumagana uyahinei hai lawa hilahilagehi hi wiluyagohana mehi. Ma lawa gehouhi wiyuwa banehi hi tuhagahi hai gawiya uyahihiyei ma hai witumagana binei ega hita nugobui, babana ipa apo yohola hilage uyahinei hina towolo meme po hai luyagohana hina tuhagahi. ³⁶ Gehouhi paliguyaguyau po kodila hi wialonihhi ma gehouhi hi panihi po hoi numa panipani hi huhounihhi. ³⁷ Gehouhi gaimagei hi laihilagenihhi ma gehouhi gadouhi hi boliboli halehi ma gehouhi kwasikwasigei hi talatalaunihhi. Ma gehouhi tu widowadayabu gamogamo opihhi uyahihiyei hi lauluilui, ma witai u hinehi hi memeyabayababa nae. ³⁸ Geka hipulina ega ita linanahi yaka lawa hi apapoenihhi, po uyahinei ma hoi balabala yabayababa po oya uyahihi hi neneyabayababa, ma gaima u duyuwahi po hanahanaga uyahihi hi eneno nae.

³⁹ Ma tu witumaganahi hai witumagana amaka ta nonolihi ma tamogi Yaubada a paliwitumagana anona yohola ega hita tuhagaya. ⁴⁰ Matababana paliwitumaganana wodewadewana anona tauta ubeita i wononogogeya ipa tauhi ma tauta apo anona ta tuhagaya.

12

Towolo moomota binei

¹Uyahinei tauta tu witumagana odubohi ata ani galena hi maga дума. Yaka tauta ipa ginouli witewiteihi ta wihinigigiyehi, ma ta bulili kadidili yada tahayana uyahinei, gasi dewa apapoena aebahibahina ta wihinigigiyeya tauta uyahitiyei. ²Ma Yesu matatiyei ta galena idumaluya, babana Yesu tauna ata witumagana a baba po anani kokoe. Hougana Yesu hoi hipuli i memae i hanapugeya ipa apo yohola ani kaoha baneina ina tuhagaya uyahinei ma ani take wiyuwana i'mtaibagibagiyeya po wihinimaya ega ita lowogeya ma a sigana i gae hoi yada po Yaubada u awala hinebawana e tugutugula. ³Yesu ipa ona nugotuhuya tu apapoe hi gawiyeya ma i'mtaibagibagi дума uyahinei taumi gasi ipa naka pitenana, ega ona laukamna apapoe po gasi ona tapitapiya.

⁴Taumi dewa apapoena o igawiyeya, ega lawa talami hita kololo po hita lihilagenimi. ⁵Nugote Guyau a baha kadikadidilina o winugoguluwi tauna i kawainatunemi po i pa,

'Natuwe, apo hougana Guyau ina laimatainam
ega binei una nugonugotapiya.

⁶Guyau apo iyai ina luhogaleya po ina kawainatuneya,
yaka emoemotana apo kodila ina tuhagaya.'

⁷Apo wiyuwa ona ialoni naka Yaubada a wikodikodila uyahimi binei on'omtaibagibagi, babana amamata atapuhi natunatuhi he kodikodilihi ipa hina lidumaluhi. Ma tauta Yaubada natunatuna, ⁸yaka apo ina kodikodilita. Ma apo tam iyai Yaubada ega ina kodilim, matababana ega natuna dumana tam ma tahaya gehouna natuna tam. ⁹Ona nugotuhuya, hoi hipuli amamata he kodikodilita yaka ta iyateyatehi. Naka pitenana alugota Amahi hoi yada ta wiyateyateya po tauna uyahinei apo luyagohana

ta tuhagaya. ¹⁰ Amamata hoi hipuli he kodikodilita hai winugonugotuhugei he laidumaluta houga kukuna binei, ma Yaubada e kodikodilita ata hagu binei ipa ta wiwoiyawa po mei tauna. ¹¹ Hougana ata limataina ta ialoni apega ta kaoha, ma tamogi houga e nenei uyahina apo ano dewadewana ta tuhagaya, naka dewadumalu po nugodumola.

¹² Uyahinei nimami tapitapiyahi ma aetutumi ona wikadidilihi. ¹³ Ma aemi ani hounana tahayana ona lidumaluya po omi aeapapoe uyahinei ona nena e po apega ona pipeu, ma omi aeapapoe hina dewadewa meme.

¹⁴ Ona wileta kadidili po ona mehinihegoya lawa mitehi, ma ona wileta kadidili po ona wiwoiyawa, ma inapa iyai ega ina wiwoiyawa Guyau apega ina galeyaya. ¹⁵ Ona galena itete memi po ega iyai gehouna uyahimiyei Yaubada a lunugotootogo ina hahalena yababaya. Ma ona galena itete memi meka po apo u hayami lawa gehouhi u nugonugohi mei duhi waigolana, matababana lawa magomagouhi e laipeunihi. ¹⁶ Ega ona matamatamaga, ma Yaubada a lunugotootogo ega ona ihinigigiyeya po mei odubona Isowa. Yaubada a kawaidewadewa i wihinigigiyeya po i wele damaneya a tewela uyahina yaniyani emosi hota binei. ¹⁷ Ma ona nugotuhuya, houga u mulina ma Isowa a kawaidewadewa nugonei i gae ma i tou дума, ma ega emoemotana po ina wimeya, babana a tewela amaka i waya.

¹⁸ Geka hougana ta nenei Yaubada uyahina ega mei lolowa Mose mi Isalaela mitehi hi nena e po oya Sainai uyahina ma kamna mayana hi wiwaya, mayau ebebalana po uguwa wopotopotona, po gahu po duba baneina ¹⁹ po himogo gololona, ma lawa ponana hi noonoli oyana uyahina po hi matouta дума ma hi laupali ipa ega ponana hina noonola meya. ²⁰ Babana lugagayo hi noonoli i

pa, 'Ega awai gehouna oya geke ina wodadani ma inapa gamogamo gehouna ina nei geke oyana uyahina yaka gaima uyahinei ona lihilageni.' ²¹ Oya noka a winugolowolowo binei ma Mose tauna i bahena meya i pa, 'A matouta duma po a taatawa.'

²² Tauta tamogi amaka ta nei Saiyoni oyana uyahina, naka Yaubada Memewahagana a dobu hoi yada gowana Yelusalem wouna, tu winoyanoya mi yadena tausana wabihaga he memae ma he kaokaoha mei toleha uyahina ta kaokaoha pite. ²³ Ma amaka ta lui Yaubada a Natutu-tuwoga a bolu u hinena yaka gowata hoi yada i gilumihi. Ma amaka ta nei Yaubada tu luhetaleta uyahina po gasi ginouli atapuhi tu luhetalehi. Ma tauhi alugohi Yaubada e laidumadumaluhi he memae. ²⁴ Ma amaka ta nei Yesu uyahina tauna wogatala wouna i dewaya po talana i hiwohiwoga haleya tepanei luyagohana ta tuhagaya ma ega mei Abele talana tauna ani wiyuwa.

²⁵ Uyahinei ona galena itete memi po hoi yada tauna ina ibaabani uyahita ega ponana ona ihinigigiyeya. Babana odubona lawa gehouhi hoi hipuli Mose a guguya hi hinigigiyeya po witai hi tuhagaya. Ma geke hougana Yaubada yadei e lauguguya uyahita, uyahinei ponana inapa ta wihinigigiyeya apo ani witai banei dumana ta tuhagaya. ²⁶ Lolowa ponana hipuli i liguhuya, ma geke hougana amaka i baha piko i pa, 'Apo yohola hipuli po yada gasi a guhu mehi mala emosi hota.' ²⁷ Geke bahahi i bahebahehi matababana ginouli i wawalihi ipa ina guhu dadanihi, po ginouli ega hita kapakapala hina peu, ma ginouli kapakapalahi hina towolo wahaga.

²⁸ Yaka Yaubada ta mamali babana taniwaga wouna i weleta po ta luiluiya apega ina guhu meya. Uyahinei Yaubada anai wimaamalata ta wootalagiyeya, mei awai e lauhogaleya pite anai wiyateyateta po anai matoutata.

²⁹ Matababana ata Yaubadana mayau ebebalana naka pitenana.

13

Dewa dewadewana binei

¹ Houga magomagouna ona lauhogalena memi po mei walewalehimi o lauhogalehi pite. ² Ma toumana ona kaohehi po ona weluwinihi omi numa uyahihi po mei odubohi lawa gehouhi toumana hi weluwinihi po hi gagalena itetehi, toulmanahi naka tauhi tu winoyanoya mi yadena ma tamogi ega hita hanapugehi.

³ Omi lawa hoi numa panipani he memae ona nugotuhuhi po ona haguhi po mei tauhi mitehi hoi numa panipani ona memegogona. Ma omi lawa wiyuwa hi tutuhagahi ona nugotuhuhi po ona haguhi, babana tauhi lawa mei taumi naka pitena.

⁴ Atapumi tawine lugagayona ona wotagoya po ega ona matamatamaga, babana tu matamaga po tu wihola yababa Yaubada apo ina luhetalehi. ⁵ Ega mone po hipuli a gapola nugomi ina wiwaya, tamogi ona kaoha labatana awai po awai o tutuhagahi ubeihi, ma ega ginouli tapuhi po tapuhi ubeihi ona ihigihigili babana Yaubada tauna i baheya i pa,

‘Apega a winugoguluwimi po a nehalemi, apeega.’

⁶ Uyahinei ta nugomotu дума po tana pa,

‘Guyau tauna u tu hagu,

Yaka apega lawa a matomatoutehi

ega awai gehouna hina dewadewaya uyahiu.’

⁷ Omi tu tahaya ona nugotuhuhi, babana lolowa tauhi Yaubada tuwegana hi welemi ma ona nugotuhuya witungagana anona dewadewana hi tuhagaya naka binei ma ipa taumi ona witungaganehi. ⁸ Yesu Keliso a mae

odubona po amalai po houga he nenei uyahihi apega ina buinihi.

⁹ Wiatatiyana tapuhi po tapuhi ega ona noonolihi, babana nugonugota amaka hi kadidili Yaubada a lunugotootogo uyahinei ma ega wiyohi uyahihiyei. Yaniyani wiyohina lawa he wotagoya apega ina widewadewahi po ina haguhi. ¹⁰ Tauta ata talaguyaba Keliso ma tu witalaguyaba hoi hipuli numa dalabu uyahina he italaguyaba, ega emoemotahi po hin'am tauta ita ani witalaguyabana uyahina.

¹¹ Mi Yudeya tu witalaguyaba hai taniwaga gamogamo talahi e niyehi po numahine waiwoiyawa dumana u hinena e italaguyaba apapoe ubeihi Yaubada uyahina ma u mulina gamogamohi hinihi he niyehi po dobuna u uputana he apapuhi. ¹² Uyahinei Yesu dobuna matetana u uputana wiyuwa i tuhagaya po ipa talanei a lawa ina wiwoiyaweta. ¹³ Po ipa tauta gasi ta nae Yesu uyahina dobuna u uputana po Yesu mitehi ta wihinimaya gogona. ¹⁴ Matababana hoi hipuli ega dobu gehouna po ipa uyahina apo ina metuwetuwenai ubeita, uyahinei ipa dobu memewahagana houga e nenei binei ta bibiheya.

¹⁵ Yesu i hagu haguta binei houga magomagouna tana italaguyaba Yaubada uyahina ata ani'mbenena wotalagaehi baha waianohi uyahihiyei gowana ta wilataya. ¹⁶ Witalaguyaba gehouhi Yaubada he laikaohaya naka lawa ta lunugotootogogehi po ata gapola uyahinei ta haguhi.

¹⁷ Omi tanitaniwaga ona iponawogogehi ma ona palihalena memi hai taniwaga uyahina babana he gagalena itetemi, ma houga e nenei uyahina hai bagibagi binei Yaubada apo ina luhetalehi. Yaka emoemotana ipa ona wileta imahi po omi bagibagi ubeihi hina kaohemi ma

ega ipa hina witepahinihinimayami, yaka apo hagu ona wialoni.

¹⁸ Ona laupali ubeiyai Yaubada uyahina. Geka hougana to nugotuhuya i dewa hi haki po to luhogaleya ipa apo to dewadewa imahi houga he nenei uyahihi. ¹⁹ A baha kadidili uyahimi ipa omi lupaliyei u tahaya ina dumalu ma a gunawilena yagiyagineu.

Wimaamala

²⁰ Yaubada tauna tu nugodumola uyahinei ata Guyau Yesu hilagei i itowolo meya po Yesuna a tu witumagana tauta ata tu galena itete dumana po tauna talanei ata wiwogatala dewadewana po memewahagana i weleta.

²¹ Ma Yaubada ginouli dewadewahi atapuhi ina welemi ipa a nugotuhu ona wotago imahiyeya. Yesu Keliso uyahinei Yaubada ina dewami po ona kaoheya. Ma Keliso ta wotalagiyeya ega a sigasiga. Moina.

²² Walewalehiu, omi leta kukuna geke a gilumi ma a lupaliyemi ipa on'omtaibagibagi po u wiatatiyana ona nonoli.

²³ A luhogaleya ipa walehita Timoti tuwegana a paliwelemi po ona hanapugeya hoi numa panipani amaka hi hoe haleya, ma inapa ina neyagiyaginai uyahiu yaka apo mitehi to nehi uyahimi.

²⁴ I wimaamala a himiliyahi tu witumagana atapumi uyahimi ma tu galena itetehi uyahimi. Ma mi Itali hai wimaamala hi himili uyahimi.

²⁵ Yaubada a lunugotootogo atapumi ina melabenimi.

YAUBADA A WOGATALA WOUNA
The New Testament in the Tawala language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tawala long Niugini

copyright © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc. and Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tawala

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Text © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.; 2014 print edition © Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 9 Sep 2021

03dd8e7f-64f4-5464-abd5-5e08202f0f29